

Školní vzdělávací program

Domova mládeže

Platnost od 1.9. 2021

Obsah:

- I. Charakteristika školského zařízení
 1. Působnost, organizace a základní podmínky
 2. Vybavení DM
 - 2.1 Prostorové a technické podmínky pro ubytování na DM
 - 2.2 Prostorové a technické podmínky pro vzdělávání, výchovu a volný čas
 - 2.3 Hygienické podmínky a ochrana zdraví ubytovaných
 3. Podmínky pro přijímání a ukončování ubytování
 4. Požadavky na pedagogický sbor a jeho charakteristika
 5. Spolupráce se zákonnými zástupci žáků, školami a jinými subjekty II.
- Charakteristika školního vzdělávacího programu
 1. Zaměření a podmínky vzdělávání a výchovy v DM
 - 1.1 Principy a cíle vzdělávání a výchovy
 - 1.2 Priority vzdělávání a výchovy, profilace DM
 - 1.3 Předpoklady pro realizaci priorit ŠVP
 2. Klíčové kompetence a strategie vzdělávání a výchovy
 - 2.1 Kompetence k učení a sebevzdělávání
 - 2.2 Kompetence sociální a personální
 - 2.3. Kompetence komunikativní
 - 2.4. Kompetence k řešení problémů
 - 2.5. Kompetence k volnému času a zdravému životnímu stylu
 - 2.6. Kompetence občanské
 - 2.7. Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni DM
 - 2.8. Podmínky vzdělávání ubytovaných se speciálními vzdělávacími potřebami III.
- Výchovný program
 1. Charakteristika a účel výchovného programu
 - 1.1 Výchovný program
 - 1.2 Druhy a zaměření výchovných programů
- IV. Podmínky a hlavní úkoly a záměry k realizaci ŠVP
 1. V oblasti řízení a personální práce
 2. V oblasti obsahu a organizace vzdělávání a výchovy
 3. V oblasti rozvoje a ekonomického zajištění činnosti
 4. V oblasti bezpečnosti a ochrany ubytovaných
- V. Hodnocení ubytovaných a autoevaluace DM
 1. Pravidla pro hodnocení žáků
 2. Autoevaluace
 - 2.1 Oblasti a cíle autoevaluace
 - 2.2 Kritéria autoevaluace

1. Úvodní identifikační údaje:

Název školy: Střední škola technická a dopravní Gustava Habrmana Česká Třebová
Adresa školy: Habrmanova 1540, 560 02 Česká Třebová
Zřizovatel: Pardubický kraj
Název ŠVP: Domov mládeže
Ředitel: Mgr. Jan Kovář
Platnost ŠVP od: 1. 9. 2021

razítko školy a podpis ředitele

I. Charakteristika školského zařízení

1. Působnost, organizace a základní podmínky

1.1. Domov mládeže (dále jen DM) je školským výchovným a ubytovacím zařízením a ve své činnosti se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen školský zákon), zákonem 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích, vyhláškou MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, v platném znění, předpisy souvisejícími a obecně právními předpisy.

1.2. DM Střední školy technické a dopravní Gustava Habrmána Česká Třebová (dále jen škola) poskytuje ubytování a stravování žákům vlastní školy i ostatním studentům a žákům středních škol. Součástí ubytování je výchova a vzdělávání, pro hodnotné využívání volného času, podporou volnočasových aktivit a zájmových kroužků.

1.3. DM postupuje při zajištění hygienických podmínek podle vyhlášky ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, která stanoví základní požadavky na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení a vytápění.

1.4. Počet pedagogických pracovníků DM odpovídá počtu ubytovaných žáků a studentů. Požadavky pro pedagogické pracovníky stanoví zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích, a změně některých zákonů

1.5. DM poskytuje žákům středních škol (dále jen ubytovaní) ubytování, výchovu a vzdělávání navazující na výchovně vzdělávací činnost škol a umožňuje ubytovaným školní stravování ve školní jídelně.

1.6. Ubytování jsou rozděleni do výchovných skupin podle vyhlášky MŠMT č. 108/2005 Sb. Počet výchovných skupin je dán aktuálním počtem zapsaných žáků k ubytování na začátku školního roku. Podmínky a rozdělení ubytovaných do výchovných skupin na školní rok stanovuje vedoucí vychovatel (dále jen VV).

1.8. DM poskytuje ubytovací služby veřejnosti v době nepřítomnosti ubytovaných žáků v rámci doplňkové činnosti.

2. Vybavení DM

2.1. Prostorové a materiálně technické podmínky pro ubytování na DM

- Celková ubytovací kapacita domova mládeže je 200 lůžek v 73 ložnicích. Dvoulůžkových ložnic je 18, třílůžkových 55. Na DM jsou dva sanitární pokoje s kapacitou tři a čtyři lůžka s vlastním sociálním zařízením.
- Základní vybavení ložnice pro jednoho žáka:
-válenda s úložním prostorem, šatní skříň, noční stolek, pracovní místo u stolu, polička, lampička;
- -žákům se dále poskytuje ložní prádlo, klíče od pokojů a botníků a identifikační čipy, na patrech jsou čajové kuchyňky se základním vybavením a lednice k uložení potravin;

2.2 Prostorové a technické podmínky pro vzdělávání, výchovu a volný čas ubytovaných

- Všechny výchovné skupiny mají vlastní místnost pro výchovně vzdělávací činnost a spontánní individuální i skupinové aktivity (denní místnosti).
- Ubytování mají k dispozici posilovnu s odborným dohledem, poslechovou místnost, kulečnickovou hernu, hernu na stolní tenis, víceúčelové hřiště s umělým povrchem, travnatý stadion, školní knihovnu, klubovnu s nealkoholickým barem, dílnu pro železniční

modelářský kroužek, dvě tělocvičny pro naplnění tělovýchovných a sportovních zájmů ubytovaných formou organizované sportovní činnosti.

- Ubytování na DM mají k dispozici tiskárnu.
- Všechny pokoje mají datovou zásuvku a prostory DM jsou pokryty sítí bezdrátového internetu.

2.3. Hygienické podmínky a ochrana zdraví ubytovaných

- DM poskytuje kromě základních podmínek pro ubytování výměnu ložního prádla, možnost využití kuchyněk, provádění úklidu ložnic, sociálního zařízení a společných prostor.
- Na začátku školního roku provedou příslušní vychovatelé ve svých výchovných skupinách prokazatelně při nástupu na ubytování seznámení s předpisy a nařízeními k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při pobytu v DM.
- Ubytování svým podpisem stvrzují, že byli řádně proškoleni a budou pravidla bezpečnosti a chování, včetně používání elektrických spotřebičů dodržovat.
- Pracovníci DM nesou zodpovědnost za dodržování bezpečnostních předpisů, požárních předpisů a dalších směrnic vztahujících se k pobytu žáků v DM. Při činnostech se zvýšeným rizikem úrazu je prováděno proškolení.
- Vychovatelé formou pohovoru 1 x týdně na společném sezení výchovné skupiny upozorní ubytované na rizikové situace, ke kterým může v DM dojít a jak jim předcházet.
- Před každou činností organizovanou v rámci výchovné skupiny (společná vycházka, sportovní turnaj atd.) vychovatel prokazatelně účastníky proškolí v rámci protiúrazové prevence. Před každým sportovním turnajem celého DM příslušný vychovatel prokazatelně proškolí všechny účastníky turnaje.
- Každý vedoucí zájmového útvaru prokazatelně proškolí na začátku školního roku všechny členy zájmového útvaru z rizik vyplývajících z činnosti. Proškolení je platné po celý školní rok.

3. Podmínky pro přijímání a ukončování ubytování

3.1. Do DM jsou přijímáni žáci středních škol a studenti vyšších odborných škol, děvčata i chlapci na základě podání přihlášky v termínu stanoveném ředitelem školy. V případě volné kapacity na DM je možné přijmout žáka i v průběhu školního roku.

3.2. Ředitel školy rozhoduje o umístění ubytovaného v DM po dobu jednoho školního roku a rozhodnutí je zasíláno písemně na adresu žadatele, případně je předáno v den přijetí v DM žadateli, nebo zákonným zástupcům ubytovaného.

3.3. Podmínky přijetí jsou stanoveny ve Vnitřním řádu DM a na ubytování na DM není právní nárok.

3.4. Po přijetí ubytovaného do DM je smlouvou o ubytování (dále jen smlouvou) zajištěno poskytování služeb stravování a ubytování. Při umísťování ubytovaných do jednotlivých pokojů je podle možnosti respektován výběr spolubydlících na základě vlastní žádosti ubytovaných, nebo zákonných zástupců.

3.5. Ukončení pobytu ubytovaného v DM v průběhu školního roku je na základě:

- písemné žádosti zákonného zástupce u nezletilého ubytovaného, nebo zletilého ubytovaného;
- neplacení předepsaných služeb daných smlouvou;
- ukončení vzdělávání ve škole;
- vyloučením z DM podle § 31 školského zákona;

3.6. Datum ukončení ubytování v DM se stanoví dnem, kdy ubytovaný řádně předal všechny prostředky jemu svěřené k užívání. O ukončení ubytování je sepsán záznam formou tzv. výstupního listu.

3.7. Nárok na ubytování končí:

- nejpozději dnem následujícím po dni ukončení nebo přerušení studia;
- dnem, ke kterému byl ubytovaný vyloučen z DM nebo mu bylo ukončeno ubytování z důvodu neplacení předepsaných služeb daných smlouvou;
- dnem, ve kterém ubytovaný ukončí ubytování na žádost zákonných zástupce u nezletilého, nebo zletilého ubytovaného;

4. Požadavky na pedagogický sbor a jeho charakteristika

4.1. Požadavky pro odbornou kvalifikaci pedagogických pracovníků stanovuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů.

4.2. Kategorii pedagogických pracovníků tvoří zástupce ředitele pro DM, vedoucí vychovatel a vychovatelé. Počet vychovatelů vychází z počtu ubytovaných při dodržení podmínek stanovených v § 3 a § 7 vyhlášky č. 108/2005 Sb.

- Vychovatelé mají zázemí v kancelářích/vychovatelárnách, kde je k dispozici pracovní stůl, počítač připojený k vnitřní síti a internetu, telefon, sedací nábytek pro návštěvy a úložný prostor;
- Informační systém pro pracovníky z jednotlivých pracovišť je řešen prostřednictvím telefonu a e-mailových schránek;

4.3. Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) se uskutečňuje podle § 24 zákona č. 563/2004 Sb., a vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, a řídí se plánem DVPP předkládaným řediteli.

5. Spolupráce se zákonnými zástupci ubytovaných, pedagogy, výchovnými poradci

5.1. Zákonným zástupcům nezletilých ubytovaných a zletilým ubytovaným v DM jsou poskytovány služby a informace vyplývající ze školského zákona a předpisů souvisejících.

5.2. Veškeré jednání, osobní, telefonické či elektronické, zapisují vychovatelé do deníků výchovných skupin.

II. Charakteristika školního vzdělávacího programu

1. Zaměření a podmínky vzdělávání a výchovy v DM

1.1. Principy a cíle vzdělávání a výchovy (§ 2 školského zákona)

- rovný a nediskriminační přístup ke vzdělávání a výchově;
- zohlednění vzdělávacích a výchovných potřeb ubytovaného daných jeho kompetencemi a osobnostními charakteristikami;
- vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a úcta všech účastníků vzdělávání a výchovy;
- svobodné šíření poznatků vyplývajících z výsledků soudobého poznání světa, které jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání a výchovy;
- zdokonalování procesu vzdělávání a výchovy na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširší uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod;
- hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovených zákonem a vzdělávacími programy;
- vědomí spoluodpovědnosti ubytovaných za své vzdělávání;

1.2. Priority vzdělávání a výchovy, profilace DM

Hlavním cílem DM je formování a rozvoj osobnosti mladého člověka a to tak, aby byl schopný harmonického vlastního rozvoje, byl pozitivně orientován nejen na současnost, ale i na vzdálenější osobní a profesní perspektivu. Jedním z předpokladů k naplnění tohoto cíle je vytvoření pozitivního sociálně výchovného klimatu. To je prostředí, které je příznivé pro tvořivou spolupráci vychovatele a ubytovaného a které je orientováno na lidské hodnoty, uznání, vstřícnost a spolupráci. Jde o uplatňování takových principů, jako je humanismus, demokracie, tolerantnost, individualizace přístupů, spjatost DM se životem společnosti, dobrovolnost, spontánnost a aktivita. Takové prostředí se stává výchozím stavem, ve kterém vychovatel účinně napomáhá ubytovanému, aby se stal tvořivým, mravně vyspělým a kriticky sebevědomým člověkem.

1.3. Předpoklady pro realizaci priorit ŠVP

1.3.1. Uplatňování principů výchovy mimo vyučování ve výchově ubytovaných a v dalších sférách života v DM, dbát zejména na uplatňování zásad:

- dobrovolnosti, spontánní aktivity, navozování kladných pocitů, samostatnosti a samosprávnosti, seberealizace, sebepoznávání, motivace;
- zajímavosti, pestrosti a zájmovosti, rozvoje individuálních i skupinových zájmů;
- odpočinkového a rekreačního zaměření zájmové činnosti;

1.3.2. Vytváření a působení přirozeného a pozitivního psychosociálního prostředí, na jehož tvorbě se podílejí všichni účastníci vzdělávání, tzn.:

- průběžná modernizace vybavení pro bydlení i volný čas, využití architektonického uspořádání budovy a její materiálně technické základny k přirozenému setkávání se a činnosti ve slušném prostředí;
- budování hodnot, vztahů a kultury prostředí v jednotlivých výchovných skupinách (v kategorii ubytovaných i zaměstnanců);
- spokojenost ubytovaných vyjádřená aktivním vnímáním a způsobem života v DM;

1.3.3. Ubytovaný je ústřední postava vzdělávání a výchovy a primární podmínky podporující toto postavení jsou:

- uplatnění jeho základních práv vyplývajících ze školského zákona a z Úmluvy o právech dítěte, zejména práva na respektování osobnosti, jeho zvláštností v závislosti na fyzické, psychické a mentální zralosti a práva na volný čas;
- výchovné působení založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu k osobnosti, potřebám a zájmům ubytovaného;
- vyvážené uplatňování práv a plnění povinností;
- právo volby a vlastních rozhodnutí odpovídajících míře zralosti ubytovaného, reálným možnostem a podmínkám života v DM s podporou vychovatele a v rámci zdravého osobnostního vývoje a vnitřního řádu;
- uplatnění kompetencí ubytovaného v podmínkách zařízení a jeho podíl na organizaci a činnosti zařízení, zajištění vymahatelnosti práv ubytovaného;-specifické postavení dospělého ubytovaného - převzetí práv a odpovědnosti za plnění povinností při nabytí svéprávnosti vyplývajících z § 21 a 22 školského zákona příp. občanského zákoníku; přitom není dotčeno právo rodičů na informace o průběhu vzdělávání v souladu s §21 odst. 3 školského zákona, kteří vůči zletilým ubytovaným plní vyživovací povinnost;
- objektivní hodnocení práce a činnosti ubytovaného vychovatelem a sebehodnocení ubytovaným;

1.3.4. Cílevědomost při vytváření výchovných skupin jako podpůrného prostředku k realizaci kompetencí ubytovaného a spokojenosti ubytovaného s podmínkami pobytu lze dosáhnout také

snahou o složení výchovných skupin na neformálním principu, právo žáka/studenta požádat o převedení do jiné skupiny;

- stabilizací vychovatelů u výchovných skupin po dobu nejméně dvou školních roků;
- výchovné skupiny volí nebo delegují své zástupce do Domovní rady, jejich právem je odvolat svého zástupce,
- sdružování ubytovaných s obdobnými profesními nebo osobními zájmy ve výchovných skupinách;

1.3.5. Využívání účinných forem a metod vzdělávání a výchovy podporujících aktivitu, sociabilitu a morálku, emocionální prožitek, kreativitu, samostatnost, odpovědnost a individualitu ubytovaného.

1.3.6. Volba vhodných prostředků, tj. pravidel, organizace života, personálního zázemí, prostorových a materiálně technických podmínek apod.

2. Klíčové kompetence a strategie vzdělávání a výchovy

Výchovné a vzdělávací strategie jsou zaměřeny na rozvíjení kompetencí ubytovaného, formulují upřednostňované cíle, obsah výchovy, postupy, metody a formy práce, případně aktivity, příležitosti a pravidla.

2.1. Kompetence k učení a sebevzdělávání

2.1.1 Ubytovaný:

- organizuje a řídí vlastní učení, upevňuje vlastní efektivní styl a režim učení;
- prospívá ve škole;
- umí vyhledávat a kriticky (z hlediska věrohodnosti) hodnotit informace a pomoc jiných;
- dokáže posoudit pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímá ocenění i kritiku, z vlastních úspěchů i chyb čerpá poučení pro své vzdělávání;
- využívá nabytých vědomostí a dovedností, prohlubuje je a využívá v životě;
- poznává smysl učení, motivuje se pro další učení, ví, že je přínosné pro jeho osobnostní rozvoj, chápe sebevzdělávání jako celoživotní proces a umí pracovat s informacemi o vzdělávacích a pracovních;

2.1.2. Strategie vychovatele:

- vede ubytovaného k samostatnosti při přípravě na vyučování a k hledání vlastního efektivního stylu a časového režimu učení;
- podporuje ubytovaného v oblasti vzdělávání tím, že očekává pozitivní výsledky, motivuje ho k učení a k vyhledávání informací a k přemýšlení o jejich věrohodnosti a pomáhá mu zvládnout případný neúspěch;
- vytváří a zajišťuje ubytovanému vhodné klima k učení a materiálně technické podmínky s využitím informačních technologií, poskytuje mu podporu a informace při doplňování vědomostí a dovedností;
- spolupracuje se zákonnými zástupci;

2.2. Kompetence sociální a personální

2.2.1. Ubytovaný:

- umí porozumět sám sobě, zvládá vlastní chování a dovede ho korigovat s ohledem na jiné i sebe, je schopen sebereflexe, je schopen poznávat odlišnosti lidí;
- většinou zvládá řešení složitých životních situací, zná základy duševní hygieny;
- stanovuje si cíle a priority přiměřené svým schopnostem, zájmům a životním podmínkám;

- je schopen adaptovat se na měnící se pracovní a životní podmínky a tvořivě se snaží je ovlivňovat, respektuje pravidla života ve společenství, je schopen řešit své sociální a ekonomické záležitosti, má základy finanční gramotnosti;
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii, spolupracuje v týmu a uplatňuje v něm své individuální schopnosti, vědomosti a dovednosti;
- organizuje nebo se podílí na společné činnosti, přijímá odpovědnost za svoji práci i práci ostatních, konstruktivně řeší konflikty a přispívá k vytváření podnětné atmosféry;

2.2.2. Strategie vychovatele:

- napomáhá ubytovanému nalézat jeho silné a slabší stránky, pravidelně hodnotí jeho práci a pozitivně ho motivuje k sebepoznávání, povzbuzuje u ubytovaného zdravou sebedůvěru i schopnost kritického sebehodnocení;
- vytváří příležitosti pro týmovou spolupráci organizováním společných činností, stanovuje ubytovanému přiměřené úkoly, pomáhá mu najít své místo ve skupinách (pokoj, výchovná skupina, DM) - učí ubytované spolupracovat s ostatními;
- všestranně napomáhá ubytovanému adaptovat se na měnící se podmínky sociální, organizační i materiální, podporuje ho při zvládání problémů a psychické zátěže;
- dbá na dodržování pravidel ubytovanými a rozvíjí u nich respekt k normám chování a jednání;
- je vůdčí osobností při utváření a upevňování pozitivního psychosociálního klimatu ve skupině i v upevňování vztahů s jednotlivci v ní;

2.3. Kompetence komunikativní

2.3.1. Ubytovaný:

- rozvíjí a prakticky používá komunikativní dovednosti ve studiu i ve svém osobním, profesním a občanském životě;
- rozumí sdělením a informacím, správně je interpretuje a věcně argumentuje;
- efektivně a tvořivě využívá dostupných prostředků komunikace, pružně reaguje na rozvoj informačních a komunikačních technologií a využívá je;
- vyjadřuje se jasně, srozumitelně a přiměřeně ke komunikačnímu záměru verbálním, příp. písemným projevem;
- je schopen rozvíjet komunikační dovednosti založené na vzájemné úctě, spolupráci, toleranci, optimismu a zvládnutých emocích, je citlivý k míře zkušeností a znalostí k možným pocitům partnera v komunikaci;
- dovede vystoupit na veřejnosti a přiměřeně sebevědomě se prezentovat;

2.3.2. Strategie vychovatele:

- učí ubytovaného rozvíjet a využívat jeho komunikativních dovedností, aktivně a cílevědomě vytváří prostor pro komunikaci mezi ubytovaným a vychovatelem i ubytovanými navzájem;
- vede ubytovaného k diskuzi a k věcné argumentaci, dává mu přitom prostor pro tvůrčí a svobodné vyjádření a řešení, je mu vzorem věcné a konstruktivní komunikace;
- předává ubytovanému veškeré informace potřebné pro jeho zdravý a aktivní život v DM;

2.4. Kompetence k řešení problémů

2.4.1. Ubytovaný:

- vnímá problémové situace, rozpozná a pochopí problém, svoji roli v něm, objasní jeho podstatu, umí zvážit varianty jeho řešení;
- využívá své schopnosti, vědomosti a dovednosti k samostatnému řešení problémů, pružně reaguje na nové situace, je schopen řešit problémy ve spolupráci s jinými lidmi;

- ověřuje a kriticky interpretuje získané informace, pro své tvrzení najde důkazy a formuluje podložené závěry; ví, že je třeba informace ověřovat a zná, jak osvědčené postupy použít při řešení jiných problémových situací;
- uplatňuje základní myšlenkové operace (srovnávání, třídění, analýzu, syntézu, indukci, dedukci, abstrakci, konkretizaci, generalizaci), ale i fantazii, intuici a představivost v poznávacích, učebních, pracovních a tvůrčích činnostech;
- je otevřený k poznávání nových a originálních postupů a řešení problémů, nachází alternativy řešení, navrhuje varianty řešení problémů a zvažuje jejich přednosti, rizika a možné negativní důsledky;

2.4.2. Strategie vychovatele:

- učí ubytovaného uplatňovat základní myšlenkové operace a postupy při řešení problémů, vede jej k samostatnému řešení problému a spolu s ubytovaným hodnotí jeho kroky;
- aktivně napomáhá ubytovanému adaptujícímu se na nové podmínky života především aplikací ověřených způsobů řešení problémů;
vede ubytovaného k přiznání a převzetí odpovědnosti za své chyby (nezvládnutí problémové situace);
motivuje ubytovaného k získávání informací potřebných k řešení problémů a prověřování jejich správnosti;
- definuje, pomáhá hodnotit nebo i vytváří problémové situace, v nichž může ubytovaný uplatnit své kompetence k řešení problémů, při jejich řešení podporuje tvořivost a originalitu, pomáhá hodnotit rizika a možné negativní důsledky;

2.5. Kompetence k volnému času a zdravému životnímu stylu

2.5.1. Ubytovaný:

- dovede svůj volný čas účelně naplnit a aktivně ho prožívat i odpočívat;
- uplatňuje zásady zdravého životního stylu, dokáže určit priority volného času a také je realizovat, odolává sociálně patologickým jevům, dokáže odmítnout nevhodné nabídky k trávení volného času a je si vědom důsledků nezdravého životního stylu, závislostí a rizikového chování;
- má odpovědný vztah ke svému zdraví, pečuje o svůj duševní i fyzický rozvoj;
- využívá a akceptuje nabízené modely využití volného času, naplňuje a rozšiřuje své individuální zájmy, talent a schopnosti;
- rozvíjí schopnosti aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací či jednostranné zátěže ze školního vyučování;
- chápe význam rozvoje osobních zájmů a zdravého způsobu života pro psychickou, fyzickou a sociální kultivaci své osobnosti (osobnostní rozvoj);

2.5.2. Strategie vychovatele:

- vytváří příležitosti k účelnému využití volného času v souladu se zájmy ubytovaného, dokáže ubytovaného zaujmout a získat ho pro myšlenku účelného využívání volného času a zdravého životního stylu;
- učí ubytovaného novým vědomostem a dovednostem, vede ho k tvořivosti a k účasti na společné činnosti;
- realizuje skupinový program sociální prevence, poskytuje ubytovanému informační servis, působí všemi prostředky proti hrozbě rizikového chování;
- vede ubytovaného k poznání zásad zdravého životního stylu a jejich uplatňování ve vlastním životě, učení i v práci;
- modernizuje obsah vlastní zájmové činnosti a metody skupinové práce s ubytovanými, rozšiřuje nabídku neformálních i spontánních aktivit pro ubytované, podporuje u ubytovaného samostatnost při aktivním trávení volného času, včetně aktivního odpočinku;

2.6. Kompetence občanské

2.6.1. Ubytovaný:

- stanovuje si osobní cíle vycházející z jeho potřeb a zájmů, ale i z potřeb společnosti, sociální skupiny, zájmů celku;
- je tolerantní, vstřícný, otevřený, ale i kritický k názorům druhých, chápe jejich potřeby a postoje, respektuje různorodost hodnot člověka (multikulturnost světa), uplatňuje zásady slušné komunikace a demokratické způsoby řešení protikladných postojů;
- hájí svá práva i práva jiných, vystupuje proti jejich potlačování;
- vnímá, přijímá, vytváří a rozvíjí etické, kulturní, sociální, ekologické, ekonomické a duchovní hodnoty, uznává tradice a hodnoty svého národa, učí se myslet v evropských a globálních souvislostech, zaujímá k nim odpovědné postoje;
- chová se zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka, dokáže poskytnout účinnou pomoc druhým;
- rozhoduje se tak, aby svým chováním a jednáním neohrožoval a nepoškozoval sebe a jiné, přírodu, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem;
ví, jak se zapojit do občanského života ve svém okolí a společnosti, má základy potřebné k orientaci ve složitostech demokratické, pluralitní společnosti, chápe je a dle svých schopností participuje na řešení jejich problémů;

2.6.2. Strategie vychovatele:

- výchovně využívá prožitků ubytovaného, kdy celkové klima DM (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru a současně tím ubytovaný přispívá k posilování příznivého psychosociálního klimatu v domově;
- motivuje ubytovaného k projevení názoru, k diskuzi a rozhodnutí celku, rozvíjí schopnosti kritického a tvořivého myšlení, empatie, argumentace a prezentace názorů, schopnosti kompromisu a schopnosti obhajovat lidská práva a svobody své i jiných, dle svých vloh a příležitostí se podílí na dobrovolnictví;
- vede ubytovaného k dodržování pravidel a spravedlivě hodnotí, jak je ubytovaný naplňuje, objasňuje význam řádu pro fungování společenství (pokoj, výchovná skupina, DM), vychovává ho k respektu k zákonu prostřednictvím dodržování řádů a pravidel platných v DM;
- podporuje zainteresovaný postoj k životu, rozvíjí disciplinovanost, toleranci, ochotu pomáhat a respektovat odlišnosti;
- vede ubytované k odpovědnému jednání a výchovně využívá situace, kdy ubytovaný neohrožuje a nepoškozuje sebe a jiné, přírodu, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem formou environmentálních aktivit a činností rozvíjející u žáka/studenta myšlení v evropských a globálních souvislostech;

2.7. Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni DM

DM vnímá své postavení jako součást vzdělávacího systému v ČR. Proto má zájem podílet se na republikových koncepcích vzdělávání a výchovy mládeže. Pilíře této koncepce jsou:

- usnadnění procesu přerodu mladého člověka v samostatného jedince zodpovědného za svůj život, svoji rodinu, komunitu a společnost;
- orientace na skutečné potřeby a možnosti mladých lidí;
- podpora potenciálu mladých lidí pro rozvoj společnosti; V Koncepci jsou formulovány tyto cíle:
- uplatňovat rovný přístup ubytovaných k právům a k informacím;
- vytvářet otevřené prostředí pro možnost uplatňování práv mládeže (vnitřní řád s demokratickými prvky, prosociální klima v DM, činnost samosprávných orgánů);

- podporovat rozvoj kompetencí pro prosazování práv (rozvíjení kritického myšlení ubytovaných, povědomí o právním poradenství apod.);
- umožňovat ubytovaným přístup k informacím uživatelsky atraktivními způsoby, vytvářet podmínky k využívání informačních technologií;
- podporovat zvyšování informovanosti o situaci mládeže v ČR i za hranicemi;
- realizovat v činnosti DM zájmové a neformální vzdělávání;
- poskytovat ubytovaným rovné příležitosti ke zdokonalování a prohlubování klíčových kompetencí, organizovat vzdělávací aktivity a programy;
- usilovat o inovace v oblasti zájmového vzdělávání, přibližovat jeho obsah zájmům ubytovaných rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činností ve volném čase a motivovat ubytované k jejímu aktivnímu využití;
- motivovat ubytované k aktivnímu využívání volného času, rozvíjet kompetence ubytovaných k samostatnému plánování a rozhodování o trávení volného času;
- vyhledávat talenty a ovlivňovat jejich další vzdělávání, podněcovat zájem o rozvoj kompetencí ve všech oblastech zájmové činnosti podle podmínek DM;
- podporovat zvyšování přeshraniční mobility mládeže a přispívat ke zlepšování jazykové vybavenosti;
podílet se na zlepšování podmínek pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže, spolupracovat se školami, zaměstnavateli, úřady práce v neformálním vzdělávání realizovat kariérové poradenství;
- podporovat podnikavost, možnosti uplatnění získaných kompetencí v životě DM
- rozvíjet všestranný a harmonický rozvoj ubytovaných s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost, vést ubytované ke zdravému životnímu stylu a zodpovědnému chování, preventivně působit v oblasti rizikového chování včetně bezpečnosti a ochrany jejich zdraví;
- posilovat vytváření pozitivních mezilidských vztahů, umožňovat osobní rozvoj ubytovaných podle jejich individuálních potřeb;
- vytvářet podmínky pro aktivní zapojení ubytovaných do rozhodovacích procesů a do ovlivňování společenského a demokratického života, motivovat a umožňovat aktivní zapojování se do veřejného prostoru (např. v obci);
- informovat ubytované o možnostech participace, zapojovat je do dialogu a samosprávných orgánů;
- vytvářet příznivé podmínky pro dobrovolnictví mládeže a podporovat dobrovolnickou činnost a zvyšovat informovanost mládeže o dobrovolnictví;
- usnadňovat začlenění mládeže s omezenými příležitostmi, integrovat mládež s omezenými příležitostmi do běžných výchovných skupin;
- vytvářet pro ni speciální projekty zájmového a neformálního vzdělávání, mj. k posilování snášenlivosti napříč kulturními a sociálními skupinami;
- realizovat aktivity k poznávání tradic a kultur, k uchování si vztahu k vlastní identitě a kultuře;
- realizovat obsah environmentální výchovy a osvěty v zájmovém a neformálním vzdělávání;
- posilovat přímý kontakt ubytovaných s přírodním prostředím, podílet se na konkrétní pomoci přírodnímu a životnímu prostředí v DM, obci;
- systematicky ubytované informovat o cílech, principech a tématech souvisejících s globálními, rozvojovými a environmentálními problémy světa;
- prohlubovat kompetence ubytovaných pro bezpečné a tvořivé užívání médií a vést ubytované ke kritickému vyhodnocování a uvážlivému využívání mediálních obsahů;

- učit ubytované bezpečnému užívání informačních technologií, seznamovat je s riziky, možnostmi bránit se mediální manipulaci;
- motivovat ubytované ke kreativnímu vytváření vlastních mediálních obsahů;
- nabízet ubytovaným rozmanité cesty ke kultuře, umění a tradicím a organizovat činnost zájmových útvarů a aktivity v rámci neformálního vzdělávání v oblasti estetických a uměleckých aktivit;
- podporovat rozvoj čtenářské gramotnosti a společenskou prestiž četby;
- realizovat aktivity podporující zájem mládeže o historii, tradice a kulturu regionu;

2.8. Podmínky vzdělávání ubytovaných se speciálními vzdělávacími potřebami

DM vytváří podmínky pro zpřístupnění vzdělání nejen z hlediska srovnatelných možností pro ubytované se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP), ale i postupu, jak ubytované motivovat k aktivní účasti na životě DM. Vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP vychází ze školského zákona a vyhlášky MŠMT č. 73/5002 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Školský zákon jednoznačně stanoví princip práva na individuální přístup k ubytovaným a ukládá brát ohled na potřeby jednotlivých ubytovaných.

2.8.1. Organizace činnosti v DM:

2.8.2. Vychovatelé u těchto ubytovaných využívají následující režimové a organizační prvky:

- pevný denní režim, pravidelnost činností a dbání na dodržování pravidel přispívají k upevňování pocitu odpovědnosti i budování návyků potřebných pro další oblasti, jako např. přípravu na vyučování, socializaci atd.;
- při rozmisťování ubytovaných se SVP do běžných výchovných skupin se vždy přihlíží k jejich postižení či znevýhodnění a k dalším podmínkám tak, aby pro ně spolupráce se zdravou populací nebyla stresující;
- ubytovaní se SVP mohou bez omezení využívat všech podmínek vytvářených pro ubytované domova (informální výchova je jednou z forem inkluze a výchovy těchto ubytovaných), účastní se neformálního vzdělávání v kroužcích nebo na příležitostných akcích organizovaných pro všechny ubytované;
- účinnost všech opatření je vyšší, pokud jsou podpořena zákonnými zástupci či osobami žákům blízkými; spolupráce s nimi při hodnocení chování ubytovaných a realizaci výchovných opatření – nastavení způsobu spolupráce a vzájemné informovanosti se školou;

2.8.3. Charakteristika výchovného programu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Výchovný program pro ubytované se SVP se ve struktuře a obsahu hlavních cílů výrazněji neliší od programu určeného pro ubytované. Rozdíly jsou především v nastavení cílů ve výchovném programu pro tuto kategorii ubytovaných a ve strategiích vychovatele k dosahování klíčových kompetencí ubytovaných, ve kterých převažují tyto prvky:

- individuální přístup ke stanovování výchovných cílů i hodnocení výchovných výstupů u konkrétních ubytovaných s ohledem na jejich potřeby, závažnost postižení nebo znevýhodnění s použitím vyrovnávacích opatření (tj. speciálních metod, prostředků, příp. pomůcek nebo organizačních opatření);
- průběh výchovy založený na průběžné diagnostice a realizovaný prostřednictvím individuálních výchovných plánů v případech, že selhávají běžné metody, chování žáka se vymyká standardům;
- důkladná znalost rodinných poměrů ubytovaného, úzká spolupráce se zákonnými zástupci, příp. institucemi ochrany dětí a školou;
- účinná motivace ubytovaného k aktivnímu využívání svých práv, plnění povinností a k účasti na neformálním vzdělávání v DM, všestranná podpora ubytovaných ze strany vychovatele a aktivní podíl na výchově a spolupráce všech zaměstnanců;

2.8.4. Mezi obsahové priority ve vzdělávání žáků se SVP patří:

- rozvoj jejich sociálních dovedností (zejména slušného chování k druhým), začlenění a spolupráce ve skupině (týmu) a budování přívětivé skupinové atmosféry;
- zaměřenost na budování pocitů bezpečí, přiměřeného sebevědomí a sebepoznávání a sebehodnocení ubytovaného;
- motivování k učení a vzdělávání a ke školní úspěšnosti prostřednictvím diferencovaného přístupu k ubytovanému;
- naplnění jejich volného času smysluplnými aktivitami včetně přípravy na vyučování;
- dosažení standardu v oblasti zdravého životního stylu, zejména ve složkách souvisejících se zdravím, hygienou, stravovacími návyky apod.;
- eliminování tendencí k rizikovému chování (tzn. realizovat speciální preventivní programy), příp. aktivně a účinně řešit jeho důsledky ve spolupráci se zákonnými zástupci, DM nebo zařízeními působícími v sekundární a terciální sféře;

2.8.5. Vzdělávání mimořádně nadaných a talentovaných žáků.

Podpora mimořádně nadaných a talentovaných (dále jen NT) je stanovena §17 školským zákonem. Individuální přístup k NT je žádoucí nejen pro ubytované samotné, ale má zásadní význam pro celou společnost. Mezi NT patří nejen ubytovaní s pohybovými a uměleckými schopnostmi, ale také s výkonností v oblasti vzdělávání, která se projevuje cílevědomostí, kreativitou a motivací. V tomto spolupracují vychovatelé se zákonnými zástupci ubytovaných a výchovnými poradci. NT ubytovaní mohou být výrazné osobnosti s odlišnými problémy než ostatní ubytovaní. Jsou citliví na kritiku a hodnocení druhých, ale i identifikaci nadaných ve skupině, a proto pro jejich vzdělání volí vychovatelé:

- náročnější metody a postupy, projektové vyučování a výchovu;
- samostudium, práci s ICT, vhodné je zapojení do týmové práce;
- samostatnou práci, motivace k práci v zájmových útvarech, žákovských projektech a účasti na soutěžích;

III. Výchovní program

1. Charakteristika a účel výchovného programu

1.1. Výchovní program:

Je rámcovým programem pro práci vychovatele a ostatních pedagogických pracovníků s ubytovanými. Vymezuje, jaké kompetence má ubytovaný dosáhnout. Stanovuje výchovné cíle a úkoly pro vychovatele, kterým nabízí upřednostňované strategie, postupy, formy a metody vzdělávání.

1.1.1. Horizontálně je členěn do čtyř tematických celků (výchov), a to:

- výchovy sociální, personální a komunikativní;
- výchovy k učení, sebevzdělávání a profesionální přípravě;
- výchovy ke zdravému životnímu stylu;
- výchovy k občanství;

1.1.2. Vertikálně je rozdělen podle věkových kategorií do cyklů a respektuje tak věkové zvláštnosti ubytovaných; smyslem členění je, aby byla zajištěna návaznost výchovných programů v průběhu studia a ubytování. Dále:

- je otevřeným programem, který může vychovatel dotvářet dle svých schopností, vědomostí a dovedností v souladu s poznatky současné vědy a společenskou zakázkou a v jednotlivých oblastech nezbytně upravovat podle zralosti a potřeb ubytovaných (individuální přístup);
- je podkladem pro plánování výchovné činnosti vychovatele a výchovné skupiny na školní rok;

1.2. Druhy a zaměření výchovných programů:

1.2.1. Výchovný program DM se člení podle délky studia ubytovaných na dvě etapy a to:

- první etapa (žáci ve věku 15-18 let) cílem je vytvoření stabilních základů pro výchovné působení, formování osobnosti žáka. Vychovatel se zaměřuje na rozumovou, mravní a pracovní složku osobnostního vývoje žáka. Důraz klade na prevenci negativního rozvoje osobnosti;
- druhá etapě (žáci a studenti starší 18 let) směřuje výchovné úsilí vychovatelů k přípravě žáků a studentů na svět dospělých v oblasti profesionální orientace, zdravého životního stylu, sociální komunikace a koordinace. Směřuje k samostatnému rozhodování o vlastním životě a k postupnému přebírání odpovědnosti za vlastní osud. Větší prostor zde dostává vlastní rozhodování, tj. individuální, skupinově neorganizovaná realizace potřeb a zájmů;

1.2.2. Program pro studenty VOŠ a žáky nástavbového studia přizpůsobuje vychovatel potřebám ubytovaných v návaznosti na poslední cyklus programu pro tyto žáky;

IV. Podmínky, hlavní úkoly a záměry k realizaci ŠVP

1. V oblasti řízení a personální práce

1.1. Další vzdělávání pedagogických pracovníků

1.1.1. Další vzdělávání cíleně zaměřit na prohlubování vědomostí v pedagogických vědních oborech s důrazem na:

- získávání nových poznatků a znalost účinných metod a forem výchovy ubytovaných;
- metodiku sociálního učení a prevenci rizikového chování mládeže;
- metodiku práce vychovatele v oblasti řízení pedagogického procesu a práce s obsahem výchovy a vzdělávání;
- obsah a formy atraktivních oborů zájmové činnosti ve všech jejích oblastech;

1.1.2. Vést vychovatele k upevňování základů vychovatelského "řemesla" (empatie, důslednost, vyžadování plnění povinností ubytovanými, zajištění jejich bezpečnosti apod.), k přemýšlení o své práci a k inovacím. Podněcovat osobní a odborný rozvoj pedagogických pracovníků využíváním kritérií pro jejich odměňování a formulováním programů rozvoje (specifických cílů) jednotlivých pracovišť.

1.1.3. Zkvalitnit plánování činnosti metodických sdružení sociální prevence a zájmové činnosti.

1.1.4. Využívat v zájmu rozšíření nabídky volnočasových aktivit ubytovaných ve speciálních oborech ZČ nebo prevence externí spolupracovníky.

2. V oblasti obsahu a organizace vzdělávání a výchovy

2.1. Organizace vzdělávání

2.1.1 Vést a organizovat moderní a ubytovanými žádané obory zájmové činnosti, zaměřit se na činnosti směřující k naplnění cíle orientovat ubytovaného v oboru, odbornosti a v rozvíjení možností spontánního využívání volného času smysluplnými činnostmi, zejména v oborech společensko-vědních, přírodovědných, tělovýchovných a oborech využívajících informačních technologií technických prostředků.

2.1.2. Realizovat všechny úkoly prevence rizikového chování ubytovaných, každoročně je upřesňovat.

2.1.3. Realizovat reedukační programy pro ubytované s poruchami chování, s nevhodnými sociálními stereotypy a projevy patologického jednání i za pomoci externích spolupracovníků a poradenských zařízení a ve spolupráci se zákonnými zástupci ubytovaných.

2.1.4. Zaměřit se zejména na oblast výchovy demokratického občana a socializace ubytovaného jako prostředků socializace i prevence rizikového chování ubytovaných.

3. V oblasti rozvoje a ekonomického zajištění činnosti

3.1. Technický rozvoj

3.1.1. Hlavní úsilí zaměřit a finanční prostředky vynaložit prioritně na vybavení DM, ložnic ubytovaných a sociálního zázemí s cílem zajišťovat všem žákům účelné, estetické, hygienické a tím i výchovné prostředí.

3.1.2. Průběžně modernizovat materiálně technickou základnu a prostorové podmínky pro zájmové, spontánní a odpočinkové aktivity v souladu s obsahovými záměry ŠVP.

3.2. Ekonomické řízení.

3.2.1. Předpokladem kvalitní vzdělávací práce je dobré ekonomické řízení a finanční zajištění služeb a pedagogické činnosti DM. Kromě základní dotace na činnost

od zřizovatele je nezbytné rozšiřovat možnosti podpory bydlení a vzdělávání žáků získáváním dalších finančních zdrojů, a to organizováním doplňkové činnosti, zejména formou ubytovacích služeb za podílu všech zaměstnanců školy.

4. V oblasti bezpečnosti a ochrany ubytovaných

4.1. Bezpečnost.

4.1.1. Budovy jsou z hlediska protipožární bezpečnosti zařazeny do kategorie objektů se zvýšeným požárním nebezpečím a z hlediska rizik bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, studentů i zaměstnanců patří mezi méně riziková.

4.1.2. Důležitým úkolem DM je zajistit seznámení ubytovaných se všemi riziky, opatřeními k jejich eliminaci a způsobem řešení poškození zdraví. K tomu organizují vychovatelé na úvod školního roku, v pololetí, příp. i dle aktuální situace poučení, o němž je sepsán záznam. Poučení jsou před činností účastníci akcí, kde je zvýšené riziko poškození zdraví (tělovýchovná činnost, přesuny ap.). Povinností pedagogických pracovníků je kontrolovat dodržování zásad bezpečného chování, příp. vyvozovat důsledky z jejich porušování, a ověřovat jejich znalost.

4.1.3. Je realizován dohled nad nezletilými ubytovanými 24 hodin denně. Je zveřejňováno jméno vychovatele v dopolední, odpolední i noční službě.

V. Hodnocení žáků a autoevaluace DM (vlastní hodnocení DM)

1. Pravidla pro hodnocení ubytovaných

1.1. Výstupy hodnocení:

1.1.1. Výstupy jsou písemnou souhrnnou informací poskytovanou zákonným zástupcům nezletilých ubytovaných a obsahují hodnocení úrovně, míry naplnění kompetencí ubytovaného v oblasti:

- učení, studijního úsilí a motivace k učení a samostatnosti
- perspektivy dalšího vzdělávání, způsob podpory vychovatelem apod.;
- kompetencí sociální a personální;
- ke schopnosti spolupráce, místo v kolektivu, způsob řešení problémů apod.;
- ke zdravému a demokratickému způsobu života – způsob využití volného času;
- k rozvoji zájmů, využití osobního potenciálu, zapojení se do řešení věcí společných, pomoc ostatním, míra akceptování pravidel, způsob uspokojování základních životních potřeb, individuální denní režim, stravování apod.;

1.1.2. Ústní souhrnná informace pro ubytované zletilé – obsah je stejný jako výše.

1.1.3. Průběžná hodnotící informace (zákonným zástupcům nebo zletilým ubytovaným)

- sdělení o udělení výchovného nebo kázeňského opatření (pochvala, trest);
- dílčí zpráva o chování a o realizaci přijatých či dohodnutých opatření;

1.2. Cíle hodnocení:

1.2.1. Cílem hodnocení je výchovné využití výsledků hodnocení, podpora pozitivních stránek osobnosti.

- dosažení relativní shody v názoru na osobnost ubytovaného, nalezení východisek pro pokračování výchovného procesu, dělba cílů a úkolů mezi vychovatelem a ubytovaným (motivace k sebevýchově);
- získání diagnostických informací jako podkladů pro souhrnné hodnocení;

1.2.2. Zásady hodnocení:

-veřejná, předem známá kritéria hodnocení ubytovaného;

-otevřenost a objektivnost hodnocení založeného na důkladném poznání rysů osobnosti ubytovaného, včetně možnosti opravných prostředků pro ubytovaného; -spolupráce se zákonnými zástupci, školou, okolím ubytovaného;

2. Autoevaluace DM

2.1. Oblasti a cíle autoevaluace to jsou:

- podmínky k vzdělávání – demografické, personální, bezpečností a hygienické, ekonomické a materiální podmínky;
- obsah, průběh a výsledky vzdělávání – vzdělávací program a jeho evaluace, plánování výchovně vzdělávací činnosti, průběh vzdělávání a výchovy;
- podpora DM ubytovaným;
- spolupráce se zákonnými zástupci;
- vliv vzájemných vztahů DM, ubytovaných, zákonných zástupců a dalších osob na vzdělávání;
- systém podpory ubytovaným, spolupráce s odbornými institucemi a organizacemi;
- vedení a řízení DM, kvalita personální práce a dalšího vzdělávání pracovníků – strategické řízení; organizační řízení, pedagogické řízení, partnerství DM a vztahy s dalšími subjekty;

2.2. Kritéria autoevaluace:

- spokojenost ubytovaných a zákonných zástupců;
- míra pokroku ve vchovanosti ubytovaných a míra adaptace na podmínky života v DM;
- pozitivní psychosociální klima projevující se ve vyvážených vztazích mezi všemi účastníky výchovného procesu;
- stabilizace a výkonnost řídicích procesů, pracovní spokojenost zaměstnanců; □ zlepšování materiálně technických podmínek;

